

Jaaroverzicht 2021

2021 was een jaar waarin we – ondanks corona – veel hebben gedaan voor natuur en erfgoed in de provincie Utrecht. Wederom zagen we het enthousiasme en de steun voor ons werk groeien.

NATUUR

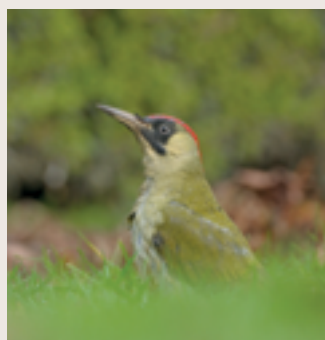

MEER NATUUR VEILIG

Ruimte in de provincie Utrecht is schaars. Eigenaar worden is dé manier om natuur voor altijd veilig te stellen. In 2021 hebben we een weiland van 4,3 hectare kunnen aankopen dat in het Natuurnetwerk Nederland ligt en grenst aan het natuurgebied Polder Bolgerijen (Vianen). Ook hebben we voorbereidingen getroffen voor de aankoop van landgoed De Woerd (24 hectare) bij Driebergen-Rijsenburg en 120 hectare natuur van de gemeente Utrechtse Heuvelrug.

GEVOLGEN VALWIND

In juni werden onze gebieden Breeveen en Dartheide (Leersum) getroffen door een valwind die voor een enorme schade zorgde. Grote delen waren om veiligheidsredenen een tijd afgesloten voor publiek. De schade is dramatisch, maar biedt tegelijkertijd unieke kansen voor de natuur. Daarom gaan we zorgvuldig om met het heropenen van het gebied. De meeste paden zijn weer opengesteld of verlegd, maar een deel van het gebied blijft als bosreservaat afgesloten, zodat we de natuurlijke bosverjonging kunnen volgen en onderzoeken.

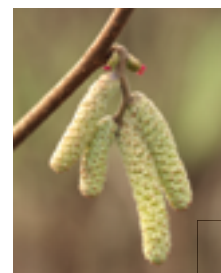
NIEUWKOMERS

Ieder jaar doen we onderzoek naar welke soorten in onze gebieden leven. We gebruiken deze gegevens om ons beheer te evalueren. In 2021 troffen we een aantal nieuwkomers aan. Zo werden in de polder De Eendragt (Vianen) de Cetti's zanger, groene specht en sprinkhaanzanger waargenomen. In de Amerongse Bovenpolder troffen we voor het eerst broedpaartjes aan van de gekraagde roodstaart, middelste bonte specht en porseleinhoen. Op Park Vliegbasis Soesterberg deden de onderzoekers een wel heel bijzondere ontdekking. Hier werd de klaverwespvlinger gezien. Dat was voor het eerst in de provincie Utrecht en het was tevens de meest noordelijke waarneming in ons land.

SOORTENRIJK BOS

In het bos van Bornia (Driebergen) hebben we 10.000 bomen geplant, waaronder de gewone esdoorn, ratelpopulier, boswilg, hazelaar en winterlinde. Deze boomsoorten zorgen voor een hogere biodiversiteit en minder verzuring van de bosbodem. Hierdoor ontstaat er een gevarieerder bos dat beter bestand is tegen de klimaatverandering. Om te voorkomen dat de heide dichtgroeit, hebben we daar dennetjes verwijderd. De boompjes zijn verzameld en gedoneerd aan de Stichting Meer Bomen Nu. Deze stichting stelt zich tot doel om overtollige of ongewenste jonge zaailingen te oogsten om ze elders een kans te geven om op te groeien.

RESTAURATIE MOLENS

Na bijna drie jaar stilstand kon de Middelste Molen (Cabauw) in 2021 eindelijk weer draaien en malen. De potroeden zijn gerestaureerd en de waterloop is hersteld. Verder zijn diverse onderdelen van het gaande werk (draaiende delen aan de molen) hersteld en is de molen geschilderd. Poldermolen Oudegein (Nieuwegein) kon voor het eerst sinds zijn verplaatsing in 2003 weer water malen. Een memorabel moment! De molen heeft een scheprad gekregen en is aangesloten op het water van het stadspark. Tevens is het molenerf opgeknapt en het gaande werk nagelopen.

NEGENTIEN MOLENS STIL

Eind 2021 hebben we negentien molens stilgezet. Uit onderzoek bleek dat de lasnaden van de wickenroeden niet dik genoeg waren. Omwille van de veiligheid van molenaars, bezoekers en omwonenden, namen we dit ingrijpende besluit. In 2022 moet per molen duidelijk worden wanneer ze hersteld worden en weer kunnen draaien.

HERSTEL SPRENGEN

De landgoederen langs de Driebergseweg (Zeist) hebben sterk te lijden onder verdroging. Om schade aan oude bomen te beperken en de landgoederen weer vitaal te maken, zijn we in 2021 gestart met het project 'Robuust watersysteem Zeisterbos'. Met verschillende maatregelen proberen we water langer in het gebied te houden zodat de bos- en slingervijvers over voldoende water beschikken. Ook de cultuurhistorische sprengen willen we weer vol water krijgen. De eerste resultaten zijn hoopgevend!

RESTAURATIE OVERPARK

In 2021 zijn we gestart met de restauratie van het overpark Over-Holland (Nieuwersluis). Een groot project, waarbij we historische elementen van de buitenplaats in oude glorie herstellen. Waterpartijen zijn gebaggerd en het waterschap heeft een stuw vervangen, waardoor er water van buiten het park kan worden ingelaten. Dode bomen hebben we vervangen door nieuwe bomen en paden worden opgeknapt. In 2022 werken we verder aan het herstel van het overpark.

RECONSTRUCTIE KONINGSTAFEL

De Koningstafel op de Grebbeberg (Rhenen) bestond tot voor kort uit een vormeloze hoop misbaksels van steenfabriek De Blauwe Kamer. In 2021 is de tafel gereconstrueerd, geïnspireerd op een 17e-eeuwse tekening met daarop een zeshoekige bakstenen sokkel, bedekt met een zeshoekige stenen plaat. Het verhaal gaat dat Winterkoning Frederik V van de Palts hier zijn jagersmaal liet opdienen.

SAMEN MET

OPKOMEN VOOR NATUUR EN ERFGOED

Omdat natuur en erfgoed zelf niet kunnen spreken, doen wij dat. In 2021 dachten we mee over ruim 50 dossiers. Rode draad is steeds de bescherming van het Natuur Netwerk Nederland. We kaarten dit op zowel provinciaal als gemeentelijk niveau aan en werken samen met andere partijen. In 2021 hebben we input geleverd voor onder andere de Provinciale Omgevingsverordening, de Regionale Veenweidestrategie, de Bossenstrategie, waterbeheerprogramma's en projecten rond de versterking van de Lekdijk en Grebbedijk. Op gemeentelijk niveau hebben we twee grote dossiers zeer kritisch gevolgd, namelijk de planontwikkelingen rondom Paleis Soestdijk en het Verweliusterrein in De Bilt.

NATUUR LANGS DE RIVIER

In 2021 is de natuurinrichting van de Lunenburgerwaard (Wijk bij Duurstede) gestart. Dit Natura 2000-gebied krijgt een flinke impuls met de aanleg van moeraszones, ooibos, natuurvriendelijke oevers en het plaatsen van rivierhout. Het project sluit mooi aan op de naastgelegen Sandenburgerwaard, waar de herinrichting in 2020 is voltooid. Het werk wordt uitgevoerd in samenwerking met de provincie Utrecht, Rijkswaterstaat, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden en de gemeente.

VRIJWILLIGERS

Corona vergde opnieuw veel flexibiliteit van onze vrijwilligers. Ze startten het jaar in een lockdown en pas eind juni konden alle vrijwilligers weer aan de slag. Nadat ze een half jaar 'normaal' konden draaien, kwam er in december opnieuw een lockdown. Het enthousiasme is er niet minder om. Steeds opnieuw stonden ze te trappelen om te beginnen!

DRUKTEMONITOR

Wederom waren de bezoekersaantallen in onze natuurgebieden hoog. Veel mensen hebben in coronatijd de natuur in eigen omgeving ontdekt en blijven ervan genieten. Samen met de provincie en verschillende terreineigenaren hebben we een druktemonitor ontwikkeld, zodat je realtime kunt zien waar het rustig wandelen is.

ACTIE 'BOMENRIJKDOM'

Ter nagedachtenis aan een geliefde, de geboorte van een (klein)kind of uit liefde voor de natuur; onze Beschermers hadden verschillende redenen om een boom te doneren toen we in maart een oproep deden. In totaal werden er 1200 bomen gedoneerd, ter waarde van € 92.000. In december gingen in Kasteelbos Renswoude (onder toezicht oog van donateurs) de eerste bomen de grond in. Begin 2022 volgen het Hooge Land, de Bunsing, landgoed Oostbroek en het Zeisterbos. Ook voor Over-Holland is massaal gedoneerd. Hier vroegen we om bomen, struiken en stinsensbollen te sponsoren. In totaal hebben we 1000 giften ontvangen ter waarde van € 80.000! Deze actie loopt nog door in 2022.

DIT IS UTRECHTS LANDSCHAP

23 MOLENS

73 BEDRIJFSVRIENDEN

31.940 BESCHERMERS

50 + (RUIMTELIJKE)
PROJECTEN

2 STEENFABRIEKEN

Ons volledige jaarverslag is vanaf eind juni te vinden op www.utrechtslandschap.nl

Tekst: Kim Slaats **Foto's** Utrechts Landschap, Dick Jeukens, André Russcher, Renk Ruiter, Inge Thöne, Michel Geven, Hannie Joziasse (Buiten-Beeld) **Infographic:** Jochem Coenen

1 KASTEEL MET PARK

785 VRIJWILLIGERS

25 LANDGOEDEREN

170 HISTORISCHE
GEBOUWEN

800 KM WANDELPADEN

5.825 HA NATUUR

3 TABAKSSCHUREN

15 GRAFHEUVELS

54 MEDEWERKERS

